

«ΚΑΘΑΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΚΑΘΑΡΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ»
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2023-1-NO01-KA 220-000159229

Βιωσιμότητα στο Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας στο Ελληνικό Λύκειο

Ηλικιακή κατηγορία: 15-18 ετών (Α΄ και Γ΄ Δημοτικού Λυκείου)

Εισαγωγή:

Η λογοτεχνία σχετίζεται με την ανθρώπινη εμπειρία και διευρύνει τους ορίζοντές μας και την κριτική μας ικανότητα, ώστε να μας οδηγήσει στην κατανόηση του εαυτού μας και του κόσμου στον οποίο ζούμε. Για την ελληνική πραγματικότητα, η φύση, η ζωή στην ύπαιθρο αλλά και η ζωή στην πόλη, το ελληνικό τοπίο γενικότερα, κατέχουν σημαντική θέση στη λογοτεχνική παραγωγή. Άλλοτε ως σύμβολο και άλλοτε ως σκηναίο δράσης, άλλοτε ως μεταφορά για μια συναισθηματική κατάσταση και άλλοτε ως φορέας υπέρτατων αξιών, η φύση έχει άπειρες αντανάκλασεις στη νεοελληνική λογοτεχνία. Και φυσικά γίνεται αφορμή για να εμπνεύσει μουσικούς συνθέτες ή να τη συνδυάσει με τη ζωγραφική, το θέατρο ή τον κινηματογράφο.

Μέσα από μια διευρυμένη ποικιλία κειμένων που αφορούν τη φύση και τη θέση του ανθρώπου σε αυτήν, ο ρόλος της Λογοτεχνίας αναδεικνύεται ως στρατηγικός, καθώς αναπτύσσει ένα ρεπερτόριο συμβολικών μορφών, τρόπων και συμβάσεων που διευκολύνουν την αναλυτική προσέγγιση πτυχών του κόσμου που προϋπήρχε και αυτού που τον περιβάλλει. μαθητές, ενισχύοντας την κριτική τους στάση απέναντι στον τρόπο με τον οποίο η λογοτεχνία παρουσιάζει νοήματα και αξίες.

Γιατί είναι σημαντικό:

1. Η ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σχέσης των μαθητών με το περιβάλλον

Βασικός στόχος της διδασκαλίας της λογοτεχνίας στο ελληνικό γυμνάσιο είναι η κριτική εκπαίδευση στον σύγχρονο πολιτισμό.

Η ανάπτυξη της κριτικής και ταυτόχρονα δημιουργικής σχέσης των μαθητών με το σύγχρονο φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, καθώς και η συμβολική ενίσχυση της υποκειμενικότητας όλων των μαθητών, τους μετατρέπει σε καχύποπτους και ενεργούς πολίτες και παραγωγούς πολιτισμού. Αυτό σημαίνει ότι αφετηρία αποτελούν τα προβλήματα και τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου, περίπλοκου και δυσνόητου κόσμου. Ένα από αυτά τα προβλήματα, η οικολογική καταστροφή, απαιτεί άμεση ευαισθητοποίηση και επαγρύπνηση, υιοθέτηση αξιών και πρακτικών και ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων.

2. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

Το μάθημα της Λογοτεχνίας έρχεται να μιλήσει έμμεσα για όσα βλέπουμε ή ζούμε, να φωτίσει την οικολογική ανησυχία του πλανήτη και να σημάνει συναγερμό, τον οποίο συχνά δεν ακούμε. Οι πολυήμερες πυρκαγιές που δεν σβήνουν, οι θυελλώδεις άνεμοι, οι πλημμύρες που θάβουν εκατοντάδες στρέμματα στη λάσπη, η άνοδος της θερμοκρασίας, η ρύπανση του νερού και του αέρα, οι χημικές ουσίες στα τρόφιμα και άλλα παρόμοια φαινόμενα θα πρέπει να μας αφυπνίσουν για να σταματήσουμε την ξέφρενη πορεία μας προς την αυτοκαταστροφή.

3. Σύνδεση της ανάγνωσης με προσωπικές εμπειρίες και αξίες.

Οι μαθητές θέτουν κρίσιμα για αυτούς ερωτήματα/θέματα συζήτησης, σχετικά με ζητήματα που θίγονται από τα κείμενα.

Αυτά τα ερωτήματα λειτουργούν ως άξονες ή κέντρα αλληλεπιδράσεων και συζητήσεων μεταξύ των μαθητών, ως ελεύθερες προσωπικότητες τόσο στην πνευματική όσο και στη συναισθηματική τους διάσταση.

Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία - Πρώτη Δημοτικού (ηλικία 15-16 ετών)

Στόχος: Η κατανόηση, η ερμηνεία και η κριτική προσέγγιση λογοτεχνικών κειμένων, ώστε οι μαθητές να διερευνήσουν πώς αναπαρίστανται οι αντιλήψεις, οι στάσεις, οι ιδέες και οι προκαταλήψεις για τη φύση και το περιβάλλον.

Βασικά Θέματα:

- Εστιάζοντας στον απλό άνθρωπο, το ζήτημα μιας ζωής συμφιλωμένης με τη φύση, την αυτάρκεια του φυσικού χώρου, την αυστηρότητα και την αναζήτηση της ουσίας της ζωής πίσω από την εμφάνιση από τον άνθρωπο. • Η επίδραση της φύσης στην ανθρώπινη ψυχή σε παλαιότερες μορφές ζωής, σε αντίθεση με τον σύγχρονο τρόπο ζωής και κοινωνικής οργάνωσης. Η λογοτεχνία του παρελθόντος ως μια σύνθετη υπέρβαση της πραγματικότητας μπορεί να προσφέρει, μεταξύ άλλων, μια εικόνα για τις αντιλήψεις για τη φύση σε άλλες εποχές. Πώς κατανοούσαν οι άνθρωποι την κοινωνική τους ύπαρξη σε σχέση με τους φυσικούς πόρους; Ποια ήταν η αντίληψή τους για το τοπίο;
- Η επαφή με τη φύση ως διεξόδος για την προσωπική ποιότητα ζωής και τον κοινωνικό επαναπροσδιορισμό. επανεκτίμηση της συμπεριφοράς μας απέναντι στη φύση και αλλαγή τρόπου ζωής.

Δραστηριότητες:

- Ερμηνεία και κριτική προσέγγιση των κειμένων με στόχο τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες, αντιλήψεις, προκαταλήψεις, για τον άνθρωπο, την κοινωνία και τον κόσμο.
- Προσέγγιση της ιστορικής διάστασης της ανθρώπινης υπόστασης, δηλαδή του τρόπου με τον οποίο η ιστορική στιγμή διαμορφώνει συνειδήσεις, αξίες και ταυτότητες και ορίζει τη σχέση των ατόμων με το περιβάλλον τους και την ατομική τους πορεία.

• Παραγωγή λόγου στην τάξη • Παρουσίαση

ατομικής ή/και ομαδικής εργασίας.

- ενθάρρυνση των μαθητών να προτείνουν κείμενα με παρόμοιο περιεχόμενο για συζήτηση και παρουσίαση στην τάξη
- αξιοποίηση των ερμηνευτικών τους προσπαθειών για την τεκμηρίωση των θέσεών τους
- προβολή ταινιών βασισμένων σε λογοτεχνικά έργα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος
- οι μαθητές ακούν ποίηση μελοποιημένη
- Συζητήσεις στην τάξη σχετικά με τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος

Τυπολογία δραστηριοτήτων: Μαθήματα, Καθοδηγούμενες συζητήσεις, πρακτικά εργαστήρια, δημιουργικά εργαστήρια, προβολή ταινίας, ακρόαση μουσικής

Παραδείγματα:

1. Απόσπασμα από το έργο του Διονυσίου Σολωμού «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

Οι «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» συγκαταλέγονται στα κορυφαία έργα του Διονυσίου Σολωμού και γενικότερα της νεοελληνικής ποίησης. Θέμα του είναι ο ηρωικός αγώνας των πολιτών του Μεσολογγίου, κατά τη δεύτερη πολιορκία της πόλης από τους Οθωμανούς (1825-1826), μέχρι την απεγνωσμένη έξοδο. Ξεκινώντας από το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός, ο ποιητής ανατρέχει στον αγώνα του ανθρώπου για την ηθική και την εσωτερική του ελευθερία. Στο ποίημα, το απόγειο της ψυχής του ανθρώπου και ταυτόχρονα τα φυσικά συναισθήματα (έρωτας, μητρική αγάπη, ενθουσιασμός δόξας, φιλανθρωπία και αγάπη για τα καλά της φύσης) σε όλη τους την ένταση, ενώ καλύπτονται από τη σκιά του θανάτου. Στην ουράνια γαλήνη, όπου ο ποιητής εξυμνεί τους Πολιορκημένους, ώστε «όλα τα έργα, τα λόγια και οι σκέψεις τους να παρομοιαστούν με το πιο όμορφο και γλυκό δημιούργημα της φύσης».

Ο πειρασμός (απόσπασμα αρ. 6 από το Διάγραμμα Γ)

Η αγάπη χόρευε με την ξανθιά Απρίλη,
Και η φύση βρήκε την καλή και γλυκιά της ώρα, και στη
σκιά που άναψε και έκλεισε δροσιές και μυρωδιές
Ακούγεται άτονο και λιπόθυμο τραγούδι πουλιού.
Νερά καθαρά και γλυκά, νερά χαριτωμένα,
Χύνονται στην αρωματισμένη άβυσσο, Και
παίρνουν το μοσχάρι της, και αφήνουν τη δροσιά τους, Και
όλα στον ήλιο δείχνουν τον πλούτο της πηγής τους, Τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και
συμπεριφέρονται σαν αηδόνια.
Η ζωή πηγάζει στη γη, στον ουρανό, σε κύματα.
Αλλά στη λίμνη το νερό, ακίνητο και λευκό, ακίνητο
όπου κι αν το δεις, και τόσο λευκό μέχρι τον πάτο, Η πεταλούδα έπαιζε
με μια μικρή άγνωστη σκιά, Που έχει αρωματίσει τον ύπνο της στο
άγριο κρίνο.
Φεγγαρόλουστος, φίλε μου, πες μου τι βλέπεις απόψε
Νύχτα γεμάτη θαύματα, νύχτα γεμάτη μαγεία!
Χωρίς τη γη, τον ουρανό και τη θάλασσα να φυσούν, Όχι
τόσο όσο η μέλισσα κοντά στο λουλούδι, Γύρω από κάτι ακίνητο
που ασπρίζει στη λίμνη, Μόνο το ολόγιομο φεγγάρι αναδεύεται,
Και ένα όμορφο κορίτσι βγαίνει
ντυμένο στο φως του

Εργασίες

- Στους δύο πρώτους στίχους τα κύρια θέματα είναι ο Έρωτας και η Άνοιξη. Με ποια εικονοποιία αναπτύσσονται αυτά τα θέματα στους επόμενους στίχους του αποσπάσματος;
- Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του πρώτου μέρους είναι η κίνηση· πώς εκφράζεται και ποια είναι η σημασία; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του δεύτερου τμήματος;
- Να δικαιολογήσετε τον τίτλο του αποσπάσματος, αφού λάβετε υπόψη τον στίχο αρ. 14 «Η ψυχή τρέμει και νοσταλγεί γλυκά τον εαυτό του» (Διάγραμμα Β, αρ. 2).
- Ο ποιητής στους Στοχασμούς του (αρ. 5) διατυπώνει την επιθυμία του να σχηματίσει μια κλίμακα δυνάμεων που «πολιορκούν» τον λαό του Μεσολογγίου και τις οποίες καταφέρνουν να ξεπεράσουν. Κοιτάζοντας ξανά τα Διαγράμματα Β και Γ: α) συνοψίστε αυτές τις δυνάμεις, β) πείτε ποιες από αυτές είναι φυσικές (που αφορούν τον φυσικό άνθρωπο) και ποιες ηθικές (που αφορούν το ηθικό μέρος του ανθρώπου).

2. «Τρισευγένη»

(Απόσπασμα από το θεατρικό έργο «Τρισευγένη», γραμμένο και εκδοθέν το 1903 από τον Κωστή Παλαμά)

Η ηρωίδα, η Τρισευγένη, είναι μια όμορφη νεαρή γυναίκα που δεν θέλει να υποταχθεί σε κανέναν. Ωστόσο, ερωτεύεται τον γιο του εχθρού του πατέρα της, του εφοπλιστή και καπετάνιου Πέτρου Φλώρη. Στο απόσπασμα συζητούν τον επερχόμενο γάμο τους.

[...] Θέλω να τρέξω δίπλα σου, μακριά από κάθε λαό, προς όλες τις θάλασσες του κόσμου. Από την παιδική μου ηλικία, κάτι ανεξήγητο βρυχόταν μέσα μου. Γυναίκα του Πέτρου Φλώρη και νεράιδα του κόλπου.

Δεν με έκαναν πάντα να στεναχωριέμαι με τους τοίχους; Δεν με έπνιγε το σπίτι; Δεν με έκανε να αρρωσταίνω με τη γειτονιά; Δεν έβρισκα πάντα μια αφορμή να σκαρφαλώσω στο παράθυρο, να βρεθώ στον δρόμο, να παίξω στην ακτή, να φέρω τις βάρκες, να ασπρίσω τα ρούχα στο ποτάμι, να θερίσω στον κάμπο, να απλώσω στο αλώνι, να φυτέψω στον οπωρώνα, να μείνω ξύπνιος μέχρι αργά κάτω από τα αστέρια, να δημιουργήσω φεστιβάλ, να πλέξω χορούς, να απολαύσω τις χαρές του ήλιου, να γιορτάσω τους εορτασμούς του αέρα; Και δεν έζησα όλη αυτή τη ζωή με τη λαχτάρα μέσα μου και με την προσδοκία, άπυνα, μιας βαθύτερης και πιο αληθινής, πιο ελεύθερης και πιο αξίας ζωής; [...]

Εργασίες

- Πώς επηρεάζει το φυσικό περιβάλλον την ψυχή της ηρωίδας; • Πώς εντάσσεται η φύση στον ψυχισμό της ηρωίδας;

- Ποια μηνύματα για την επίδραση της φύσης στην ανθρώπινη ψυχή μεταφέρει ο ποιητής;

Πόροι

Εκτός από τα σχολικά βιβλία, χρησιμοποιούνται και τα ακόλουθα βοηθήματα:

- Ψηφιακά αποθετήρια που έχουν εγκριθεί ή προταθεί από το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Παιδείας Πολιτική
- Τα εκπαιδευτικά σενάρια για τη Λογοτεχνία από την διαδικτυακή πύλη Proteas. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>
- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Ευρετήριο ψηφιακών πόρων και εργαλείων για τα μαθήματα γλώσσας για το λύκειο. http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΗ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf
- «Φωτόδεντρο» - Εθνικός συσσωρευτής εκπαιδευτικού περιεχομένου <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>
- WWF: «Διαθλάσεις της φύσης στη νεοελληνική λογοτεχνία» <https://www.contentarchive.wwf.gr/images/pdfs/pe/Fysi&Anthropos3.pdf>
- Cantus firmus, Περιοδικό Τέχνης και Λόγου: «Οικολογία στη Λογοτεχνία» https://cantus.blogspot.com/2017/12/blog-post_41.html

Εκτίμηση:

- Συμμετοχή στην τάξη: Αξιολόγηση της εμπλοκής των μαθητών σε συζητήσεις στην τάξη σχετικά με την επιρροή του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη ζωή.
- Κατανόηση του περιεχομένου των κειμένων και των αξιών που προβάλλουν ως οδηγοί για τη σύγχρονη ζωή.
- Δραστηριότητες αναστοχασμού και ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων: Οι μαθητές καλούνται να περιγράψουν τον τρόπο με τον οποίο εργάστηκαν, τις στρατηγικές με τις οποίες προσέγγισαν τα κείμενα ή τις δεξιότητες που χρησιμοποίησαν για να καταλήξουν σε ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Σύναψη:

Η λογοτεχνία του παρελθόντος, ως μια σύνθετη υπέρβαση της πραγματικότητας, μπορεί, μεταξύ άλλων, να προσφέρει μια εικόνα για τις αντιλήψεις για τη φύση σε άλλες εποχές. Προσφέρει μια εικόνα για τους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι κατανοούσαν την κοινωνική τους ύπαρξη σε σχέση με τους φυσικούς πόρους και για την αντίληψη του τοπίου, τον αστικό χώρο και τη χρήση της τεχνολογίας. Μέσα από έναν συνδυασμό δραστηριοτήτων, οι μαθητές θα αρχίσουν να κατανοούν την επίδραση του φυσικού περιβάλλοντος στο ανθρώπινο μυαλό και την ψυχή, ώστε να ενεργούν για την προστασία του.

Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία – Μάθημα «Οικολογία» - Τρίτη Τάξη (ηλικία 17-18)

Στόχος: Η ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου που σχετίζεται με την οικολογία, ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση να διατυπώσουν ένα ερμηνευτικό σχόλιο. Το ερμηνευτικό σχόλιο αποτελεί προσωπική εργασία, την οποία αναλαμβάνουν οι μαθητές με σκοπό την ανασύνθεση στοιχείων από προηγούμενη διδασκαλία ή ανάγνωση.

Βασικά Θέματα:

- Ο ρόλος της ανθρώπινης συμπεριφοράς στην καταστροφή του περιβάλλοντος.
- Η επαφή με τη φύση ως διέξοδος για την προσωπική ποιότητα ζωής και τον κοινωνικό επαναπροσδιορισμό. επανεκτίμηση της συμπεριφοράς μας απέναντι στη φύση και αλλαγή τρόπου ζωής.

Δραστηριότητες:

- Ερμηνεία και κριτική προσέγγιση των κειμένων με στόχο τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες, αντιλήψεις, προκαταλήψεις, για τον άνθρωπο, την κοινωνία και τον κόσμο.
- Δημιουργία ερμηνευτικού σχολίου.
- Παρουσίαση ατομικής ή/και ομαδικής εργασίας.
- Αξιοποίηση των ερμηνευτικών τους προσπαθειών για την τεκμηρίωση των θέσεών τους.
- Συζητήσεις στην τάξη σχετικά με τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος.

Τυπολογία των δραστηριοτήτων: Μαθήματα, Καθοδηγούμενες συζητήσεις, πρακτικά εργαστήρια, δημιουργικά εργαστήρια

Παραδείγματα:

1. Νικηφόρος Βρεττάκος «Ομιλία-Διαμαρτυρία σε συνέδριο για την περιβαλλοντική ρύπανση»
(Η ποίηση του Νικηφόρου Βρεττάκου χαρακτηρίζεται από αισιόδοξη διάθεση και βαθιά αγάπη για τη φύση, τη ζωή και τον άνθρωπο)

Πριν μολυνθεί η ατμόσφαιρα, κύριοι, θα έπρεπε να έχει μολυνθεί κάτι άλλο. Πώς και από ποια σαπρόφυτα

ή μικροοργανισμοί μπορεί να ξεκίνησε η σήψη της γης, κανείς ίσως δεν μπορεί να το πει με ακρίβεια. Η ιστορία είναι ένα πολύ δύσκολο

πράγμα. Άραγε ξεκίνησε τότε

Οι Ευρωπαίοι πολέμουσαν στην Κίνα για το όπιο και για τον

Χριστό; Ή την εποχή που οι μαύροι φορτώνονταν σαν δαμάσκηνα,

ξεφορτώνονταν στις παραλίες σε σωρούς

και τους πουλούσαν για δέκα σεντς τον καθένα; Πριν; Τότε; Χθες, όταν

εκείνος ο απαίσιος επιχειρηματίας του Άδη, με τις υψικάμινους

και τα κρεματόρια, ισχυριζόταν ότι ο Θεός

τον δημιούργησε και ότι σχεδίασε το πεπρωμένο του στη γη, ενώ είναι

αναμφισβήτητο ότι ο Θεός δεν βάζει ποτέ χέρι σε

πράγματα;

Τι υπόσχεση θα δώσουμε τώρα, κύριοι, στα ψάρια;

Σίγουρα θα μπορούσαμε να το κάνουμε σήμερα, αν με

τον καιρό απομονώναμε τους μολυσμένους

οργανισμούς, αν κόβαμε τα βρώμικα χέρια,

αν είχε αδειάσει εγκαίρως το Άγαλμα της Ελευθερίας από το αίμα που έχει

μέσα του για να σαπίσει. Τέλος πάντων, επειδή

δεν πρέπει να χάσουμε την ελπίδα, πρέπει

να κάνουμε κάτι. Κάπου να ξεφύγουμε.

Ας δράσουμε ούτως ή άλλως. Ας πάμε στους Δελφούς!

Εργασίες

- Για ποια προβλήματα παραπονιέται ο ποιητής;
- Εντοπίστε δύο λέξεις-συμβολισμούς και γράψτε τι συμβολίζουν.
- Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις απόψεις του ποιητή; Τεκμηριώστε τις απόψεις σας.

2. Προφητεία

Το ποίημα ανήκει στη συλλογή του Αργύρη Χιόνη «Η φωνή της σιωπής», Ποιήματα 1966-2000, «Θα υπάρξει χρόνος

ότι η θάλασσα θα στεγνώσει

και τα πλοία θα γίνουν τροχόσπιτα

και αυτή θα γίνει η ψυχή μας

έρημος

και οι γλάροι

όνειρα για κατοικίδια

Θα έρθει η ώρα

όπου ο θάνατος

δεν θα είναι πλέον ο πάτος

αλλά ο ήλιος

και νοσταλγία

όχι η γη

αλλά το νερό.

Έπειτα και το όνειρο

θα αλλάξει χρώμα.

δεν θα είναι πια μπλε

αλλά κίτρινο.»

Εργο:

Ποιο πιστεύετε ότι είναι το περιεχόμενο της «Προφητείας»; Τεκμηριώστε την απάντησή σας με τρεις κειμενικές ενδείξεις. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποίημα περιλαμβάνεται σε μια συλλογή του 1966, πιστεύετε ότι η «Προφητεία» επαληθεύεται στην τρέχουσα εποχή;

Πόροι

Εκτός από τα σχολικά βιβλία, χρησιμοποιούνται και τα ακόλουθα βοηθήματα:

- Ψηφιακά αποθετήρια που έχουν εγκριθεί ή προταθεί από το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Παιδείας Πολιτική
- Τα εκπαιδευτικά σενάρια για τη Λογοτεχνία από την διαδικτυακή πύλη Proteas. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>
- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: Ευρετήριο ψηφιακών πόρων και εργαλείων για τα μαθήματα ξένων γλωσσών για το λύκειο. http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf
- «Φωτόδεντρο» - Εθνικός συσσωρευτής εκπαιδευτικού περιεχομένου <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>
- Μελέτη του Νέου Ελληνισμού. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία και Πολιτισμός www.snhell.gr

Εκτίμηση:

- Συμμετοχή στην τάξη: Αξιολόγηση της εμπλοκής των μαθητών σε συζητήσεις στην τάξη σχετικά με την επιρροή του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη ζωή.
- Κατανόηση του περιεχομένου των κειμένων και των αξιών που προβάλλουν ως οδηγοί για τη σύγχρονη ζωή.
- Η σαφήνεια στη διατύπωση του κύριου θέματος, η οποία σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης του ιδέες και το συναισθηματικό κλίμα του κειμένου.
- Η απάντηση των μαθητών ανάγνωσης στο θέμα, με επαρκή τεκμηρίωση και υποστήριξη της απάντησης με παραπομπές στο κείμενο.

Σύναψη:

Μπορεί η Λογοτεχνία να απασχολήσει τους μαθητές ώστε να αλλάξουν στάση ζωής και να αναλάβουν πρωτοβουλίες για να δράσουν ώστε να αντιστρέψουν την κατάσταση; Μπορεί η Λογοτεχνία να προσφέρει πρακτικές λύσεις ή έστω θεωρητικές αντιλήψεις που θα βοηθήσουν στην αλλαγή νοοτροπίας; Πιθανώς όχι. Αλλά η τέχνη γενικά δεν δίνει απαντήσεις, αλλά θέτει ερωτήματα, καταδεικνύει προβλήματα και εγείρει ανησυχίες. Φυσικά, αυτό δεν αρκεί. Προχωρά λίγο παραπέρα όταν αναπτύσσει μια ηθική της οικολογίας, η οποία αφορά τις ατομικές μας επιλογές, καθώς αυτές ξεκινούν από την προσωπική αφύπνιση και ευαισθητοποίηση και καταλήγουν να αλλάζουν την καθημερινότητά μας. Και ταυτόχρονα, όταν αναπτύσσει μια πολιτική περιβαλλοντικής δράσης, με την οποία η ανθρωπότητα, από τον τοπικό δήμο έως την παγκόσμια κοινότητα, θα λάβει συγκεκριμένα μέτρα και θα αναλάβει συγκεκριμένες δεσμεύσεις.